

20.416

Manter a las 6=

R. 20.416

Foll. 20.416

JURIS CIVILIS THESES

QUAS

PUBLICAE CONTROVERSIAE VINDICANDAS

VOVET

D. JOANES JOSEPHUS TORRES ET MARTINEZ,

ORCELITANAE UNIVERSITATIS ALUMNUS;

CUI PRAESES ADERIT

D. D. FRANCISCUS LOPEZ
ET PEREZ,

DIGEST. CATHED. PROPRIETARIUS MODERATOR.

*Locus Certaminis ejusdem Universitatis
Palaestra.*

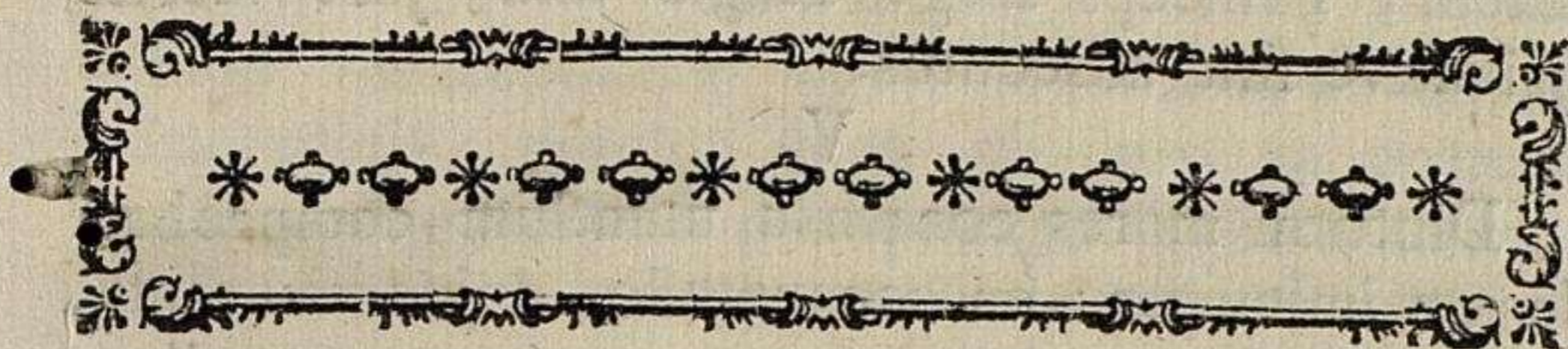
DIE = 14 = MENSIS MAII ANNI MDCCXCIII.

ORIO LAE:

Ex Officina Antonii Santa Maria.

D. O. M.

I.

AD perficiendum optimum Magistratum duo requiruntur: *Justitia*, & *Jurisprudentia*: *Justitia*, ut velit constanter jus suum cuique reddere, ita ut non eum potentum favor, non propinquorum blanditiae, non avaritia, non ambitio praeceps ab officii sui observatione dimoveant: *Jurisprudentia* vero, ut sciat justum in omnibus causis ab injusto discernere.

II.

Cum à civili expromatur gentium jus, quod universo generi humano patescat, suaviter placet ita illud definire: *Quod quisque populus sibi constituit.*

III.

Populus Romanus, suffragii jure, Senatorio Magistratu interrogante (veluti Consule) Legem ferebat. Verum etsi scribi, scripto promulgari, & ut cognosceretur, in Tabulis incisa, publicè proponi soleret; nihilocius essentia Legis in scripturae scrupolositate haud proponitur.

IV.

Quam Populus Legis ferendae habebat facultate-

tatem, Princeps Lege Regia lata, jure meritò private fuit adsecutus.

V.

Diuturni mores consensu utentium comprobati legem imitantur: en consuetudo, cujus vis tanta, ut Leges Civiles imminuere, aut prorsus tollere queat.

VI.

Intellectus censentur inopes, qui errore Triboniani ducti, asserere conantur; juris scripti originem ab Atheniensibus, non scripti à Lacedaemoniis manare.

VII.

Legalis servitus, quamvis contra conditionem, qua ab initio omnes homines natura gaudent, videatur, Justitiae naturali non adversatur.

VIII.

Ex Matre vero serva conceptus, postea manumissa, partus tempore in servitutem redacta, liber, non servus editus, est in lucem.

IX.

Nihil penitus agit, qui praeter corruptum consilium creditorem decipit, servum manumitendo.

X.

Tam naturali, quam civili adsciscitur juri patriae potestas; ejus genitalis feritas ab illo, ab hoc conflatio profluit.

XI.

In solatium orbitatis filios sibi vindicare Romani suescunt, quibus nepotis, vel pronepotis loco, filiis carentibus, id patitur.

Non

XII.

Non vesticepitibus adrogatis, dempta causa exhaeredatis, praeter bona ab ipsis in patrem praebita, resarciri ab illo quartam Pianam in merito est; hebetis epithetum sibi vindicant, qui bonorum omnium, & non quartae quartam intendit.

XIII.

Oblita libertate in servo, testamento tutore dato directo liber fit.

XIV.

Tutor statim in ipso negotio praesens debet auctor fieri; post tempus, per epistolam, aut per nuntium interposita auctoritas nihil agit.

XV.

Beneficio divisionis locus praeberi nequit inter eos, qui fide sua cum Tutore contrahunt.

XVI.

Rerum communium usum universis gentibus confitemur competere, barbarumque semper habitum, quemquam mortalium eo usu prohibere; jure gentium perpenso.

XVII.

Arcifiniis, non limitatis habet in agris locum alluvio.

XVIII.

Ad ravim usque disceptarunt Jurisconsultorum gregales Proculeiani, & Sabiniani dum sui quique Magistri sententiae de specificatione tamquam oraculo religisiose adhaerent; Nerva & Proculus auctori; Sabinus & Casius domino materiae concretam speciem addicabant. Medium agmen
cum

cum Justiniano perumpimus; si materia ad pristinum posset statum reverti, materiae domino, sin minus, fabro artefactum adiudicamus.

XIX.

Tignum jungens bona fide, actione de *tigno juncto*, duplum praestare tenetur: qui mala fide, quantum domino interest; summa jurejurando in litem firmata.

XX.

Tritum theorema adscitorum ad principale accessionis in grafice vim deperdit; quanquam non Parrasii, sed inferioris sit artificis.

XXI.

Crebris difficultatum dumbiis obnoxia quaestio erga acquisitionem fructuum ex re aliena bona fide possessa, perceptorum: nos bonae fidei, tituloque justo firmatae possessorem omnium, etiam naturalium dominum autumamus.

XXII.

Persicum Gaza, sive opes asservatae peculiari in loco nactae, domino absque segregatione cedunt: in alieno secus.

XXIII.

Traditionibus non nudis pactis assequimur rerum dominia.

XXIV.

Longobardi qualiter qualiter tradita re, quamvis detentata, naturali ratione dominium ferri in accipientem amplificantur: verum eos fallit opinio.

XXV.

Delirantium somnia arbitramur, ab scopo non

á

• à materia praedia urbana à rusticis cum exitu juris perpensa, discerni.

XXVI.

• Ususfructus aut sartam tectam rei cautionem non à testatore, sed ab haerede procrastinari, abs dubio fertur.

XXVII.

Inconsideratam imbibit Tribonianus sententiam, dum veri ususfructus naturam vestibus denegavit.

XXVIII.

Domino possessionis ususfructu de jure suo cesso, ex formali in causalem incidit: extraneo nihil agitur.

XXIX.

Ad quotidianam indigentiam usuarius, ad compendium usus fructuarius valet apprehendere.

XXX.

Omnis praescriptio legitime facta, tanti est consideranda momenti, ut praescribenti liceat rem ut suam retinere, postquam alienam fuisse deprehenderit.

XXXI.

Coacmentantur tempora nedum testatorem inter & heredem, verum & venditorem inter & emptorem: (hoc intellige cum grano salis) in Theatro exponendo.

XXXII.

Toto coelo aberrant putantes, simplex donationis pactum vi Justinianae constitutionis parere actionem in rem.

XXXIII.

A sententia te non deducemus, si marito non uxori dominium dotis tribuis.

XXXIV.

Minimè nostri erunt conciliarii asserentes, maritum fundi dotalis dominum alienare posse.

XXXV.

Jus numquam, saepius possessio nobis per procuratorem in vitis navatur.

XXXVI.

Percrebuit jam diu penitus in Jurisconsultorum animis optima haec testamenti definitio: *Suprema contestatio in id solemniter facta, ut quem volumus post mortem nostram haeamus haeredem.*

XXXVII.

Non pauci testamentum, sive generaliter, specialiterve circumspectum juris mere civilis esse contendunt: horum vero sententia ad criterium veritatis appensa, nullius est momenti.

XXXVIII.

A testamento instituto alienum negotium prorsus absens esse debet: reliquas ejus solemnitates sciscitanti, ultro dabimus in agone.

XXXIX.

Cuicui testamenti factio facit pasiva satis, ut à testimonio non seponatur: nisi Legibus sit interdictum.

XL.

In testibus habilitas ad minimum putatitia conditi tempore testamenti aspicitur: si quid ergo post facto eis contingerit, non nocivum est.

Do-

Domesticum testimonium in voluntate suprema damnatur : unde prono velut alveo fluit , in testamento post missionem à filio familias de peculio castrensi condito , nec rectè patrem ejus testem adhiberi.

XLII.

Valde mordicus Antonius Faber propugnat, neque in scriptis testamento facto legatariorum, fidei commisariorumque testimonia esse utilia: sed non sine labe censetur.

XLIII.

Militibus operam bello dantibus , juris civilis formulae principalibus constitutionibus prorrogatae sunt , non ob imperitiae , sed laborum periculorumque rationem.

XLIV.

Testamentum more paganico , non ritè factum, ut vires in procinctu capiat , recenti judicio muniri placet.

XLV.

Licet assentiente patre filius familias mortis causa donare , non testari queit.

XLVI.

Quovis modo inter vivos adventitium extraordinarium mancipare filio familias permititur : unde Hunnius infert , & testari : inepte tamen.

XLVII.

Dilucidi intervalli tempore testamentum à furioso factum vi munitur ; nec superveniente furore infirmatur : oppositum evenit civi Romano capite minuto.

Ina-

XLVIII.

Inane testamentum est absente heredis institutione, vel adsente inepto collata.

XLIX.

In re certa institutus coagcta voluntate testatoris totum consequitur assem, nostrum jus non patitur, eundem extra castra testato & intestato descedere; ab hoc fontis scaturigine profluit, jus acrescendi vetari à testatore haud posse.

L.

Principilaria substitutionum elementa disturbantur adopinando, per substitutionem hac periodo: *si haeres non erit* exaratum, sui qualitatem eripi.

LI.

Breviloqua substitutione nulla partium commemoratione effecta, easdem videntur, quas in institutione praebitas.

LII.

Titio, & Mevio haeredibus institutis, Mevii Titio substituto, & Titii Semprenio, deficientibus Mevio, & Titio, ad substitutum utraque pars jure substitutionis pertinet.

LIII.

Substitutionis pupillaris scabellum à patria potestate, primoque in familia gradu delabi, nemo nisi qui lucem in meridie negat.

LIV.

Nausocomio nostro hospes inflamatur, qui arbitri sui tenax stupide profert: matrem à substituto pupillari quoad legitimam non excludi.

Edi-

L V.

Edissero vulgaris substitutionis in casu pupillarem tacitum contineri, dum testatoris voluntas non sit aperta in ad versum, liquet, etiam inter nos viceversa.

L V I.

Fandi copiam parentibus exemplariter substituendi non solis puberibus, verum & impuberibus praestititur.

L V I I.

Rescissoria posterioris voluntatis clausula pristina inserta non obest, quominus dempta enunciatione, prior à posteriore jure ordinata aboleatur.

L V I I I.

Abrepto in servitutum, vel exilio testatore multato illius testamentum irritatur; si vero remigraverit, & testamentum abs recenti voluntatis explanatione. Verum enim vero si se adrogandum dederit, sui que juris debitum naturae persolverit, contrarium evenit.

L I X.

Justas exhaeredationis causas Justinianus conglomeravit, easque in Nov. 115. Cap. 3. ad quatordecim adduxit; nec est cur nobis sint socii, qui ob alias pares vel graviores exhaeredationem despiciunt.

L X.

Matris, maternive avi novo, antiquatoque jure exhaeredationis vi gaudet praeteritio.

L X I.

Subito post liberos ad inoficiosi querelam paren-

ren-

rentes, eorum dorso fratres turpi instituta persona, adiscuntur.

LXII.

In demortui fortunas pure vocatus extraneus, testamenti, & mortis; conditionaliter, & conditionis eventus tempore, capax esse oportet.

LXIII.

Tam egregiae utilitatis est inventarium, ut qui ritè eum elaboraverit, ultra vires haereditarias non teneatur.

LXIV.

Concinne definitur legatum: *Donatio quaedam à defuncto relicta ab haerede praestanda*: nec supervacanea aut à sciolo novissima verba adiecta censentur.

LXV.

Rei comercio testatoris, & haeredis, ast non legatarii exemptae legatum valet.

LXVI.

Jus, quo portio vacans portioni accrescit occupatae, est accrescendi: locus impertitur cunctis, tamen si verbis tantum conjunctis.

LXVII.

Propriae legatarii rei infructuosum, dotis à marito uxori, utile est legatum.

LXVIII.

Indultum est Legis Falcidiae beneficium omnibus indiscriminatim haeredibus ea in quantitate, quae deducto aere alieno, mortis tempore fuit testatoris.

Illius

LXIX.

Illius cui codicillandi copia est, coram quinque testibus aperta voluntas testandi animo, nec codicilli habet momentum.

LXX.

A recto tramite deflectunt prudentissimi Vultius & Theophilus; dum ille obligationem ingerit primo, hic tertio juris objecto.

LXXI.

Dissidiorum oceanus super crementum, aut decrementum nummorum aestimationis in solutione post contractum facienda, sic sine scabris vadatur; si monetae interna bonitas mutata sit, contractus; si imposititius valor, solutionis tempus inspicere debet.

LXXII.

Ubi penes unum commodum, penes alterum solum incommodum est, ibi ille culpam levissimam, hic latam praestat; ubi par utriusque contrahentium commodum, culpam levem sibi invicem praestant.

LXXIII.

Deponens rem pro arbitrio quoque tempore possidere valet, eam depositarius reddens, officio suo non liberabitur.

LXXIV.

Pignoris contractus in utriusque commodum initur; in creditoris, quia securus praestatur; devitoris, quia tanto facilius invenit pecuniam.

LXXV.

Universis ex contractu obligationibus, imo &
na-

naturalibus congeritur fideiussio.

LXXVI.

Unius obligationis plures coacervati fideiussores, singuli in solidum tenentur; hujus gravitatis causa multis beneficiis Imperatores affecerunt, quae in palaestra luculenter agemus Minerva.

LXXVII.

Fideiussor obligari nequit in duriores causam, quam principalis; sed si suo nutu majorem summam, quam quae debetur, promisscrit, in partem concurrentem tenetur.

LXXVIII.

Autografo confitentem summam recepisse, quam revera non accepit, nisi intra biennium palinodiam cecinerit, haud audiemus.

LXXIX.

Nudo consensu perficitur emptio; nec contrahentium cuilibet vim resiliendi arraharum adscribit datio.

LXXX.

Ad praetii numerationem emptor, rei traditionem venditor nexu obligatur, interesse solvendo extra chorum saltant.

LXXXI.

Essentialia expedit resserare emptionis requisita, praetium nempe, quibus incedat rebus, & in quem conferatur; horum ergo omnium medullam dabimus roganti.

LXXXII.

Ad unguem facta venditio, nondum dedita re, omne commodum, omneque hujus periculum ad emptorem pertinet. In

LXXXIII.

In hoc locationis merces cardine vertitur, ut in numerata sistat pecunia.

LXXXIV.

Emphiteuseos contractum nec emptionis, nec locationis, sed propii naturam decernere, cum Zeno ferimus.

LXXXV.

Ictum societatis sit foedus, ut lucri ad unum duae partes spectent, damni tertia; ad alterum rota versa: (quiritet Quintus Mucius,) fixum est.

LXXXVI.

Ex sociis utriuslibet renuntiatione, consocio reclamante, conficitur societas; licet sit in perpetuum coita.

LXXXVII.

Leges mandati tutari vadantur: Quid mandatarii fines profundis? An aliqua tibi subvenitur actione quoad suppetitum? nec mandati, nec negotiorum gestorum.

LXXXVIII.

Minima vera conventio in quasi contractu est, unde ex ficta deducitur actio.

LXXXIX.

Negotiorum gestor debet utiliter gerere: & cum ex animo officio se offerat, diligentissimam pollicetur culpam.

X C.

Per errorem facti indebitum solutum, condicitur; per errorem juris, si nulla subest naturalis obligatio.

Cre-

XCI.

Creditore reluctantante, aliud pro alio nec pars pro debito solvi potest; namque ad justam solutionem ut totum, quod debetur, simul ac semel solvatur, necessum est.

XCII.

Resentissimo jure non aliter prioris obligationis novatio fit, quam si animo pristinam tolendi, posterior addatur.

XCIII.

Legis naturae consiliis furtum occurrit; ab ejus vero crimine longe, lateque abest, qui urgente fame esculenta aufert, ut inediae succurrat.

XCIV.

Poena taliter, qualiter crimen: Hinc fursum interdum caedes justitiae attributrici erit incongrua? dum sic moliris, errare opinamur.

XCV.

Omnibus, quorum interest rem salvam fore, furti competit actio.

XCVI.

Jus quo persequimur, quod nobis debetur, gentium esse tuemur.

XCVII.

Qualibet actione experiri foro in comuni quisque potest.

XCVIII.

Proprium forum à singulis tribuitur causis, in conditionibus contractu, in vindicationibus rei sitae, & domicilii loco.

Nu-

Nullum est iudicium absentibus proximè recensitis, Actore, reo competenteque Iudice.

C.

Realis in libello proxima, personalis actionis remota causa prodi prodest.

CI.

Personam nexu obligatam non transgreditur conditio; at vindicatur res à quocumque possessore.

CII.

Per omnium aures & ora pervulgatum est, duplicem ad vindicandas incorporales res competere actionem, confessoriam, & negatoriam; hanc si actor in iudicis deducat; à probationis munere immunis manet.

CIII.

Verum rei dominum publiciana uti posse, nihil pensihabemus, quin publicè committamus.

CIV.

Publicianam dari adversus titulo posidentem, aegre ferimus.

CV.

Actio, quae creditoribus ad rescindendam alienationem in eorum fraudem factam datur, in personalium nequaquam, realium numero recensetur.

CVI.

Inscio domino invecta, & illata in urbanum praedium, ut jugiter ibi perstent opignorata sunt; numquam non illi rusticum obstat.

Me-

CVII.

Merè civile debitum *constitutæ pecuniæ* actione experiri, nefas est.

CVIII.

In novercale furum odium receptum est, rem ab iis condicere.

CVIX.

Dolus causam præbens bonæ fidei contractui, ipso jure nullum reddit; si in eo inciderit, vel stricti juris sit, minimè irritatur.

CX.

Pro repetenda dote prodita est soluto matrimonio uxori *ex stipulatu actio*; hæcque acriter se defendit ab opposita creditorum sive tacitam, sive expressam hypothecam anteriorem habentium.

CXI.

Honos matrimonialis efficit, ut non semper in solidum ob beneficium *competentiæ* damnetur maritus.

CXII.

Actione de *peculio* impetitus pater ultra illius vires, suo deducto debito, eorumve ejus ditionis, non tenetur.

CXIII.

Uti possidetis Interdictum commodatarii, conductoris, caeterorumque legitimorum detentorum causam recusat.

CXIV.

Praedoni, Interdictum *unde vi* in dominum spoliantem non denegatur.

Op-

Oppido inter se dimicavere Jurisconsulti : alii omni in lite , Judici vim statuendi secundum alegata , & probata etiam contra propriam scientiam tribuentes ; alii omnino abnegantes ; clementiori adhaeremus sententiae. Secundum alegata, & probata adversus privatam scientiam omnibus in civilibus , & criminalibus minoribus judiciis licitè fertur sententia : in quibus de mutilationis vitaeve poena agitur sua recte judicatur conscientia.

En tibi Benevole Lector totius pervigilii nostri ratio cursim exposita. Tuum nunc est eum nigro, albove notare lapillo. Illos tamen nihil moramur, qui aut turpi marcescunt otio ; aut ea damnant, quae penitus ignorant : aut qui lucubrantes nihil rectum putant , ni quod ipsi faciant. VALE.

Vt. Dr. D. Marianus de Perèa.
Univ. Rect.

Vt. Dr. Orihuela.
Cen. Reg.

